

Disposisjon for innledningsforedrag

Punkt 1-8: advokat Nygård

Punkt 9-10: advokat Mellingen

1 ENGEBØ-PRODUKSJONENS SAMFUNSSMESSIGE BETYDNING

Stor samfunnsmessig betydning – viktig prosjekt både
lokalt, regionalt, for Norge og for Europa (EØS)

(U2 2135/2223)

- Sysselsettingen og samfunnsbyggingen lokalt og regionalt – hjørnesteinsbedrift, lang tidshorisont
- Stabil og langsiktig leverandør av titanmineralet rutil direkte eller indirekte (via globale verdikjeder) til EØS-området
- Prosjektets bidrag til utvikling av mineralnæringen i Norge – passer svært godt inn i regjeringens mineralstrategi (både 2013 og 2023)
- Bidrag til utvikling av komplett nedstrøms verdikjede med foredlingsindustri basert på titanmineraler i EØS-området
- Økonomiske fordeler

Gjennomført omfattende konsekvensutredninger og
tilleggsutredninger (91 rapporter) – omfattende

REGJERINGSADVOKATEN

kunnskapsgrunnlag – strenge krav til utslipp – tett oppfølging av driften

(U1 1082)

- Tingretten forkastet alle anførsler fra miljøorganisasjonene
- Ikke *anførsler* om dette i anken – må legges til grunn av lagmannsretten (uavhg. av hva miljøorg. mener)

Bred tverrpolitisk oppslutning om prosjektet

- Forankret i kommunenenes reguleringsplan
- Godkjenning av reguleringsplan og utslippstillatelse i 2015/2016 gitt av KDD/KLD (Solberg-regjeringen)
- Mindre justeringer i utslippstillatelsen og innvilget driftskonsesjon i (2021)/2023 og 2022 (Støre-regjeringen)
- Diverse forslag om å stanse prosjektet nedstemt på Stortinget

• Innst. 257 S (2018-2019) (JU 195)

• Innst. 304 S (2021-2022) (JU 201)

• Innst. 278 S (2024-2025) (U2 2098/2135/2139)

2 KORT OM UTVIKLINGEN AV ENGEBØ-PROSJEKTET

Tingrettens omtale av driftsopplegget

U2 1408-1409

- 133,2 mt målte og indikerte ressurser etter JORC-standard, antatt 254,1 mt utledede ressurser (U2 547)
- Årlig produksjon ca 35 000 tonn rutil og 180 000 tonn granat
- 48,5 mt avgangsmasse, hvorav ca. 26,5 mt planlegges deponert
- Foreløpig driftsperiode 39 år

REGJERINGSADVOKATEN

Skjematisk oversikt/forenklet flytskjema	U2 545/554
Investeringsoversikt per 2019: MNOK 1780	U1 2285/2292
Fremdriften	
– NOU 2022:8 Ny minerallov, pkt. 3.6.5.1 • Kostnadskrevende, internasjonale aktører, internasjonale kapitalmarkeder, etappevis finansiering	JU 334
Godkjent reguleringsplan og utslippstillatelse i 2015 forutsetning for videre planlegging og finansiering	
Deretter:	
– Pre-feasability study 2017 – Definitive Feasability study 2020 – Updated Feasibility Study 2021 – Driftskonsesjon (endelig vedtak 2022) – Avfallshåndteringsplan godkjent 2023	(U2 1408) (U2 1408) (U1 2713) (U1 3040) (U2 934)
Inngåtte avtaler for salg av all produsert rutil og granat de første fem årene av produksjonen	U2 223/251
– Rutil, 60 %: Iwatani Corp. (Japan), juni 2022 – Rutil: 40 %: avtale oktober 2022 • Jf. avfallshåndteringsplan: aktør i Europa • Jf. også artikkel Firda – Granat: 100 %, avtale januar 2023 • Barton Group jf. nettsiden	(U2 555) (U2 2090)
Offisiell åpning mai 2025	
God oppsummering/status i artikkel i Firda 27. apr. 2024	U2 2077
– Beskrivelsen av driften	

REGJERINGSADVOKATEN

- Bosetting i Vevring
- Tre store kunder: i Japan, USA og Europa

3 OVERSIKT OVER DE ULIKE FORVALTNINGSAVGJØRELSENE

3.1 2015/2016: Parallell behandling reguleringsplan og utslippstillatelse

Reguleringsplanen

- Kommunenes vedtatte reguleringsplan 11/12. mai 2011 (U1 704)
- KMDs godkjenning av reguleringsplanen i innsigelsessaken 17. apr. 2015 (U1 1658)

Utslippstillatelsen

- Klima- og miljødepartementets vedtak 5. juni 2015 om utslippstillatelse (U1 1691)
- Kongen i statsråds klagevedtak – kgl. res. 19. feb. 2016 (U1 1762)
 - (Miljødirektoratets vedtak 29. sept. 2016 – mindre justeringer basert på kgl.res og oppdaterte krav) (U1 1900)

3.2 2021 & 2023: Endringer i utslippstillatelsen og godkjent avfallshåndteringsplan

Klima- og miljødepartementets klagevedtak 23. nov. 2021
– revidert utslippstillatelse (kjemikaliebruk) (U1 3022)

Miljødirektoratets vedtak 23. juni 2023 – godkjent
avfallshåndteringsplan og revidert utslippstillatelse (U2 934)

3.3 2022: Driftskonsesjonsvedtaket

Nærings- og fiskeridepartementets klagevedtak 6. mai 2022 (U1 3040)

REGJERINGSADVOKATEN

3.4 2025: Kongen i statsråds beslutning om å ikke omgjøre utslippstillatelsen

Kongelig resolusjon 23. mai 2025

(U2 2223)

4 UTGANGSPUNKTER FOR «OVERRIDING PUBLIC INTEREST»-VURDERINGEN

4.1 Vannforskriften § 12

Vannforskriften § 12 behandlet som en underproblemstilling i en bredere avveining etter forurensningsloven § 11 (utslippstillatelsen) og mineralloven § 43 (driftskonsesjon)

- Enighet om at avveiningen etter f. § 11 og m. § 43 er fritt skjønn
- Enighet om at vurderingen etter vannforskriften § 12 er underlagt full domstolsprøving
 - Funksjon: Rettslig ramme/skranke for det frie skjønn

Utgangspunktet for lagmannsretten

- Det frie skjønn etter f. § 11 og m. § 43 ikke angrepet
 - Tilstrekkelig bred og saklig vurdering
 - *Alle* vektlagte hensyn er legitime

Den rettslige skranken i vannforskriften § 12

- Staten mener den *var* oppfylt i 2016, 2021, 2022 og 2023 (a.p. tvistegjenstander)
- Staten mener den *i alle fall* er oppfylt i 2025
- Tydeliggjøringen og suppleringen av begrunnelsen fra 2016 rokker ikke ved vurderingstemaet/forutsetningene for det frie skjønn

REGJERINGSADVOKATEN

4.2 Problemstillingen

Er [tvistegjenstanden] ugyldig fordi vilkåret i vannforskriften § 12 andre ledd bokstav b*

(«samfunnsnytt er større enn tapet av miljøkvalitet», (OPI) ikke er oppfylt?

- * tolket i lys av vanndirektivet art. 4 nr. 7 bokstav c («overriding public interest») så langt Norges EØS-rettslige forpliktelse etter direktivet strakk seg på tidspunktet tillatelsen ble gitt i 2016

EFTAD klargjør:

- Én samlet interesseavveining
- Ikke krav om kvalifisert interesseovervekt
- Skjønnsmargin
- Økonomiske hensyn (inntekt som genereres som følge av en økonomisk aktivitet, herunder for ansatte, aksjonærer eller staten gjennom skatter) er lovlige hensyn, men ikke i seg selv tilstrekkelig
- Visse hensyn knyttet til den sosiale og økonomiske situasjonen i et bestemt område, eller et prosjekts bidrag til forsyningssikkerheten eller forsyningen av kritiske råvarer i EØS, kan anses å utgjøre OPI

EFTAD avsnitt 44 & 45 («den sosiale eller økonomiske situasjonen i et bestemt område»

U2 1924-25

EFTAD avsnitt 46-48 (tilgang på mineraler)

U2 1925

- «faktisk vil bli brukt til slike formål i den aktuelle EØS-staten» / «tilgjengelig for bruk i EØS innen relativt kort tid dersom det skulle oppstå knapphet på materialet»
- «sikre global forsyning...mangler den nødvendige tilknytningen det indre markedet»
- Må forstås og operasjonaliseres i lys av EUs avhengighet av globale verdikjeder, EUs tilslutning

REGJERINGSADVOKATEN

til frihandel, kapitalkrevende bransje, internasjonalt finansieringsmarked, behov for kommersiell handlefrihet og forutsigbare rammevilkår

- Nærliggende å forstå EFTAD slik at vurderingstemaet er noe i retning av det som gjelder etter CRMA for et prosjekt skal anses strategisk kan belyse vurderingen EFTAD skisserer

- Art. 10 – virkning av å bli godkjent JU 2348
- Kriterier for vurderingen i art. 6 JU 2344
- «meaningful contribution to the security of the Union's supply of strategic raw materials»

4.3 Hva er «tapet av miljøkvalitet» som skal avveies etter vannforskriften § 12?

Miljømessige konsekvenser av *sjødeponiet* så langt de fører til en forringelse i vannforekomsten Førdefjorden-tytre

- Se punkt 3.9.7 i Miljødirektoratets anbefaling (U1 1528/1545/1559)
- Med tilslutning i førsteinstansvedtaket pkt. 4.6.7 og kgl. res 19. feb. 2016 (U1 1708-1712)

Kun den *økologiske tilstanden* som forringes (fra god til dårlig) U1 1559/1563

- Den *kjemiske tilstanden* i vannforekomsten forringes ikke som følge av sjødeponiet (U1 1562)

Forringelsen av den økologiske tilstanden avgrenses ved:

- Bunnfaunaen i deponiområdet vil forsvinne så lenge deponeringen pågår U1 1563/1710
- Sjødeponiet omfatter om lag 10 % av vannforekomsten (3 av 30 km²) U1 1559/1709
- Annerledes, men sannsynligvis like rikt, bunnsamfunn vil etableres når deponeringen er over – innen ti år U1 1546

REGJERINGSADVOKATEN

- Vilkår om overvåkning for å dokumentere at vannforskriftens krav overholdes, kombinert med krav om avbøtende tiltak og om nødvendig stans U 1561/1710
- Med den forutsetningen:
 - Vil ikke bli en partikkelspredning utover området som avsettes til deponi U 1561/1711
 - Begrenset utlekkingspotensial i avgangsmassene og liten sannsynlighet for negativ påvirkning av kjemikaler U 1561/1711
 - Lite sannsynlig direkte påvirkning på det marine naturmangfoldet utenfor deponiområdet U 1502

4.4 Betydningen av at det på tidspunktet tillatelsen ble gitt i 2015/16 ikke forelå en godkjent vannforvaltningsplan

Se statens ps. 20. mai 2025 og sluttinnlegget (U2 2208/2248)

- Presiserer statens anførsel sml. med prosesskriv 7. apr. og 20. mai 2025 (U2 1975/2093)

I denne mellomfasen (direktivet var bindende, men EØS-statene ennå ikke forpliktet til å ha godkjent vannforvaltningsplan) har statene *noe økt handlingsrom*, fordi Art. 4 nr. 7 ikke gjelder direkte.

(ESAs brev 14. juni 2016 pkt. 5 bygger på samme tilnærming) U1 1856

Etter statens syn ikke nødvendig at lagmannsretten avklarer rekkevidden av dette økte handlingsrommet fordi saken ikke er et tvilstilfelle

5 RUTIL & TITAN: BRUKSOMRÅDER, FORSYNINGSSITUASJON, VERDIKJEDER OG UTVIKLINGSTREKK

5.1 Forenklet oversikt

Se [hjelpedokument 1](#)

REGJERINGSADVOKATEN

1. Malmuttak (bergarten eklogitt)
2. Oppredning (prosessanlegg) -> mineralene rutil (og granat)

Etter at rutil forlater Engebø:

3. Videre foredling/prosessering hos et eller flere ledd – titanmarkedet kan grovt deles i to:
 - a) Pigment
 - b) Titanmetall (via titansvamp)

5.2 Titan – bruksområder og rutils egnethet til titanmetallproduksjon

NGUs faktaark om titan

U2 2259

- 89 % til TiO₂-basert hvitt pigment, 6 % foredles til titanmetall
 - Titanmetall: luftfartsindustrien, forsvarsindustrien mv
- Stor del av de globale rutilressursene brukes til produksjon av titanmetall (høyt titaninnhold – rutil edleste naturlige titanråstoffet)
- Ref. EFTAD avsn. 46: «Rutil...er den viktigste kilden til produksjon av titanmetall»

(U2 1925)

Rutil og ilmenitt som kilde til titanråstoff – ulike bruksområder og egenskaper

- Artikkel som oppsummerer viktige forskjeller
- Se tilsv. NMs prospekt (miljømessige fordeler rutil)

U2 1907

U2 264

5.3 EUs forsyningssituasjon

EUs forsyningssituasjon (oppsummert i SCREEN – factsheets 2020)

U1 2629/HD2

- EUs bruk av titan og titanmetall
- *Extraction stage: EU er 100 % avhengig av import.*

U1 2634/2649-2650

U1 2636

REGJERINGSADVOKATEN

- Gjelder titanråstoff – uavhg. av om dette går til pigment eller titanmetall
- *Titanmetall: EU er 100 % avhengig av import.* U1 2637
- Kina, Japan, Russland, Kasakhstan, Ukraina, Saudi Arabia
- Eneste land som produserer «aviation grade titanium sponge»: Japan, Russland, Kasakhstan
- Russland betydelig aktør for levering til flyindustrien
- Verken «primary titanium ore mining» eller «titanium sponge (metal) production» i EU U1 2651

Utdypninger om titanmetall

- Rapport 2025: Titanium metal in the EU U2 2263/2269
- Japan dominerer titansvampmarkedet – EU er Japans andre største eksportpartner U2 2297-98
- Tre trender etter Ukraina-krigen: Mindre fra Ukraina, USAs og EUs forsøk på å «decouple» fra Russland og nedgang fra Russland & Ukraina erstattet av oppgang fra Japan og Sør-Korea U2 2297
- Se også artikkel om import fra Russland til Europa «in sanctions blindspot» (U2 1247)
- Impact assessment (Ukraina-krigen) (U2 141)

5.4 EUs vurdering av titan som kritisk og strategisk

Vedtakelsen av CRMA i 2024 viderefører og forsterker EUs arbeid på dette området tilbake til (i alle fall) 2008

- Se NGUs omtale av bakgrunn (U2 1334)
- Faktaark om CRMA U2 647

EU har siden 2020 vurdert produksjon av titanmetall som kritisk. I 2023, ifm. innføringen av CRMA, ble titanmetall også ført opp på listen over strategiske råvarer

REGJERINGSADVOKATEN

- **NGU:** Dersom ett mellomledd i kjeden foregår i en setting som defineres som kritisk (etter EUs liste), vil hele verdikjeden bli kritisk U2 1329/1335
- Tilsv. etter definisjoner i CRMA (art. 3 nr.1, 4 nr.1, 2 (2), jf. recital 8 (JU 2324/2342)
- Hele verdikjeden for titanmetall er altså kritisk (og strategisk)
- **NGUs syn:** Rutilkonsentrat fra Engebø egnet til produksjon av titansvamp – kan derfor bidra til å redusere kritikalitet for titanmetall i Europa U2 1348

Hvorfor først i 2020 at titan ble ansett som kritisk? (U 2449/2453/2455)

- Nytt vurderingstema/kriterier: «metal stage ...was not studied in 2017 (titanium sponge...)» U1 2484

EU har gjentatte ganger (bl.a. 2014 & 2020) understreket at alle råmaterialer er viktig for den europeiske økonomien U1 1361/2460

5.5 EUs målsetninger, avhengighet av globale verdikjeder og private investeringer

EUs fastsatte målsetninger i CRMA underbygger EUs problem og at det tar tid å bedre situasjonen

- Art 5 nr. 1 (a), jf. recital (11) JU 2343 (2325)/HD 2
- Extraction capacity: 10 %
- Processing capacity: 40 %

EUs langsiktige målsetninger om økt egenforsyning skal nås samtidig som EU fortsatt er avhengig av bl.a.

- Private investeringer («essential», jf. CRMA recital (39)
- Globale verdikjeder (jf. CRMA recital 44 og 64) JU 2332/2337
- Se bl.a. Kommisjonen 3.9.20: U1 2425/2440
- Veldig vanskelig å få prosjekter i EU «to the operational stage quickly» U1 2439

REGJERINGSADVOKATEN

- Også «in the medium to long term» vil EUs behov i stor grad måtte dekkes inn gjennom import
- Derfor viktig med frihandel og strategiske partnerskap med tredjeland

U1 2440

EUs internasjonale samarbeid

- Minerals Security Partnerships, inkl. USA og Japan

U2 1885

5.6 NATOs vurdering av titan

Titan på liste publisert i desember 2024 over forsvarskritiske råmaterialer

U2 1888

5.7 Regjeringens syn på mineraltilgangshensynet

Enda tettere samarbeid med EU: Regjeringen vil innlemme CRMA i EØS-avtalen

(U2 1969)

Samarbeid med USA om strategisk mineralsamarbeid 2024

(U2 1595)

Ny mineralstrategi 2023

U2 868/870

Strategisk viktige verdikjeder omtalt i Nasjonal sikkerhetsstrategi 2025

(U2 2106/2129)

6 KGL.RES. 23. MAI 2025

6.1 Innledning

Beslutning om å ikke omgjøre utslippstillatelsen (2016, 2021 og 2023)

Foranledning

U2 2223

- «som følge av EFTA-domstolens avgjørelse»
- «viktig at det ikke er tvil», blant annet ut fra hensyn til forutsigbarhet for tiltakshaver
- Jf. også statsrådets brev til Energi- og miljøkomiteen 9.5.25

U2 2135

Konklusjoner

U2 2224

REGJERINGSADVOKATEN

- Ikke tvilsomt at virksomheten tilfredsstilte vilkåret om OPI da tillatelsen ble gitt
- Enda tydeligere i dag i lys av utviklingen

Både sysselsettingsvirkninger og behovet for rutil omtalt i 2016-vedtaket og tilhørende saksdokumenter, men ser at dette kunne vært grundigere redegjort for i vedtakets skriftlige begrunnelse

U2 2224

- Gir derfor en utfyllende redegjørelse for disse hensynene
- Øk. virkninger for kommune, stat, aksjonærer (ref. 2016-vedtaket) ligger fortsatt i bunn

Helhetlig vurdering

- Ikke nye opplysninger/utvikling om miljøkonsekvenser eller andre forhold som har betydning for den fornyede vurderingen
- Underbygges av (i) anførsler om dette i alle etterfølgende runder der endringer i utslippstillatelsen er vurdert, (ii) tilsv. ifm. driftskonsesjonsvedtaket, (iii) grundig behandlet over ti rettsdager i tingretten og i tingrettens dom, (iv) frafalt som påstandsgrunnlag for lmr og (v) Miljødir. følger driften løpende

U2 2226/2232

6.2 Nærmere om sysselsettingshensynet

Kgl.res. s. 5-6

U2 2227-28

- Virksomheten vil ha en varig og positiv effekt på befolkningsutviklingen i regionen
- Behov for betydelig tilflytting for å opprettholde barnetallet i området
- Ikke registrert andre næringsetableringer på gang i kommunen

REGJERINGSADVOKATEN

6.3 Nærmere om mineraltilgangshensynet

Om rutil og forekomsten

U2 2228-29

- Pigment og titanmetall
- Rutil spesielt velegnet til foredling til titanmetall
- EU 100 % avhengig av import av titanmetall
- Rutil har miljø- og kvalitetsfordeler sml. ilmenitt

Behovet for rutil og forsyningssikkerhet på tidspunktet
tillatelsen ble gitt

U2 2229-31

- Stor og viktig ressurs, i europeisk og global sammenheng. Signifikant bidrag til internasjonale behov (20 % av verdens totale produksjon)
- Norge og Ukraina eneste produsenter av titanråstoff i Europa som har ressurser av betydning
- Var og er behov for rutil i Europa – Engebø samfunnsmessig viktig
- Bidra med viktig kompetanse innenfor mineralutvinning
- Godt utgangspunkt for videre bearbeiding og utvikling av prod. av titanmetall i Norge eller øvrige deler av EØS
- Bidra med rutil til pigmentproduksjon, som det også var behov for i Europa
- Uten radioaktive restprodukter – underbygger virksomhetens viktige betydning
- Dekke et behov i verdensmarkedet, herunder EØS-området
- Lang driftsperiode – stabil leverandør av rutil – bidra til at EØS-området ble sikret tilgang til titanmalm velegnet til videreforedling til flere titanmineralprodukter

REGJERINGSADVOKATEN

Behovet for rutil og forsyningssikkerhet i lys av etterfølgende utvikling

- Behovet for tilgang på mineraler og forsyningssikkerhet har økt, særlig mtp. sikkerhetspolitisk situasjon i Europa
- Internasjonalt samarbeid, forstyrrelser i det globale markedet, CRMA (*hele verdikjeden*)
- Støtter opp om Norge og EUs ambisjon om å sikre tilgang til en sikker, motstandsdyktig og bærekraftig forsyning av kritiske råvarer
- Betydning for Norge og EUs mulighet til å utvikle en komplett nedstrøms verdikjede med foreldingsindustri basert på titanmineraler

6.4 Samlet vurdering

Kgl.res. s. 10-11

U2 2232

6.5 Statens syn om betydningen av kgl.res. 23. mai 2015

Prinsipalt: Ny tvistegjenstand

Uansett:

- Supplering og tydeliggjøring av begrunnelsen fra 2016 som det er adgang til å gjøre som ledd i domstolsbehandlingen
- Ratihabisjon av evt. feil ved 2016-vedtaket

6.6 Betydning for rettslig interesse i å gyldigheten av driftskonsesjonsvedtaket

Kgl.res. 2025 ikke formelt en beslutning om å ikke omgjøre NFDs driftskonsesjonsvedtak fra 6. mai 2022

- Driftskonsesjon og utslippstillatelse behandlet i egne «spor»

REGJERINGSADVOKATEN

NFDs driftskonsesjonsvedtak: vedr. miljøkonsekvenser av sjødeponiet vises det tilbake til grundige vurderinger ifm. reguleringsplan og utslippstillatelse (2016, 2020, 2021)

U1 3056

Domstolskontrollen av OPI bør innrettes mot den siste avgjørelsen som tar selvstendig og helhetlig stilling til vilkåret – kgl.res. 2025

7 BEGRUNNELSEN I UTSLIPPSTILLATELSEN I 2016

7.1 Statens syn på betydningen av den skriftlige begrunnelsen

Gyldighetsprøvingen [av a.p. tvistegjenstander] ikke begrenset til forhold eksplisitt omtalt i *klagevedtakets* begrunnelse i kgl. res. 2016

(1) Kan suppleres og tydeliggjøres som ledd i domstolsprøvingen

(2) Uansett: Begrunnelsen i klagevedtaket må leses i lys av (a) førsteinstansens vedtak, (b) Miljødirektoratets anbefaling, (c) godkjenningen av reguleringsplanen og (d) saksdokumentene fra utslipps- og reguleringssaken

- Gir samlet sett grunnlag for å si at mineraltilgangshensynet (Engebø-produksjonens rolle for å dekke behovet for rutil/titan i Norge, Europa (og verden)) *var* en forutsetning/tema/hensyn som var kjent og ble vektlagt av myndighetene
 - Jf. også gjennomgangen i kgl.res. 2025 punkt 2.3.2 og 2.3.3
- Men «kunne vært grundigere redegjort for i vedtakets skriftlige begrunnelse», jf. kgl.res. 2025

(U2 2224)

7.2 Begrunnelsen for utslippstillatelsen må leses i lys av plansaken som ble behandlet parallelt

Samfunnsnyttens vurdert også i reguleringssaken, som ble behandlet parallelt med utslippstillatelsen

REGJERINGSADVOKATEN

- KLDs beslutning 10. nov. 2011 – KLD beslutningsmyndighet for å oppnå god samordning ml. utslippstillatelse og innsigelsessaken U1 866

KMDs endelige godkjenning av reguleringsplanen 17. april 2015 belyser viktige momenter for «samfunnsnytt» i avveiningen i utslippstillatelsen U1 1658

- Lagt vekt på «omsynet til utnytting av mineralressurser i området» og «positive lokale ringverknader»
- Viser til «målet med reguleringsplanen» - titanråstoff til pigment og titanmetall U1 1659

- Jf. punkt 7.5.5 nedenfor - reguleringsplanens omtale av bakgrunnen/formålet

- Viser til oppslutning fra kommunene, fylkeskommunen, Fylkesmannen, KLD, NFD U1 1660-1663

- Inkl. NFDs brev 30. jan. 2015, jf. punkt 7.5.11 nedenfor U1 1663

- NFD: langsiktig verdiskapning, arbeidsplasser, verdiskapning og industriell utvikling ut over utvinning av rutil og granat U1 1663

- Viser til regjeringens plattform om å tilrettelegge for vekst i mineralnæringen U1 1665

- Viser til varighet (50 år), verdiskapningsbidrag, arbeidsplasser og industriutvikling U1 1665

- Oppsummeringen: «rutilforekomsten sin internasjonale verdi», verdiskapning, arbeidsplasser U1 1668

- Jf. pressemelding samme dag U1 1670

- Utvinning av viktige mineralforekomster er i tråd med regjeringens målsetting om å legge til rette for vekst i mineralnæringen U1 1672

REGJERINGSADVOKATEN

7.3 Utslippstillatelsen – forholdet mellom vurderingen av samfunnsnytteten etter vannforskriften og den generelle avveiningen etter forurensningsloven

- Klima- og miljødepartementets vedtak 5. juni 2015 U1 1691
- Avveining etter forurensningsloven § 11 – skjønn U1 1694
 - Skranke for skjønnet: Er vannforskriften til hinder for at det kan gis tillatelse etter forurensningsloven
 - Vannforskriften vurdert særskilt i **punkt 4.6.7** U1 1708-1712
 - For samfunnsnyttevurderingen etter § 12 bokstav b vises det til avveiningen etter forurensningsloven i **vedtakets kap. 7**, og videre derfra til **kap 6** og **Miljødir. anbefaling kap. 4** U1 1710/1718
 - Se tilsv. struktur i Miljødirektoratets anbefaling punkt 3.9.7, jf. kap. 5 U 1559-1560
- Samfunnsnyttevurderingen etter vannforskriften § 12 heller ikke skilt ut til egen behandling i Kongen i statsråds klagevedtak (kgl.res) 19. feb 2016
- Viser til punkt 4.6.7 i førsteinstansvedtaket U1 1771
- I tråd med dagjeldende veiledning (23.2.15) fra KLD – bero på en konkret vurdering om vurderingstemaet etter forskriften § 12 dekkes av vurderinger gjort iht. sektorregelverket (tilsv. veiledning 9.7.21) JU 1546 (1556)

7.4 Vurderingen av «samfunnsnytteten» etter vannforskriften i klagevedtaket, jf. førsteinstansvedtaket, jf. Miljødirektoratets anbefaling

(1) Kongelig resolusjon 19. februar 2016

- Direkte (vurderingen etter vannforskriften): Viser til **Klima- og miljødepartementets vedtak punkt 4.6.7** JU 1771

REGJERINGSADVOKATEN

- Indirekte – samfunnsnyttene som ledd i avveiningen etter forurensningsloven: U1 1772-73
 - A) De fremtidige inntektene fra gruvevirksomheten den dominerende nytteeffekten for det norske samfunnet som helhet
 - B) Sysselsetting
 - C) Engebø-produksjonen vil kunne dekke [deler av] etterspørselen etter rutil på verdensmarkedet i mange år
- Klagegrunnene ga ingen foranledning til å utdype mineraltilgangshensynet (U1 1764/1738)

(2) Suppleres av Klima- og miljødepartementets vedtak punkt 4.6.7

- For vurderingen etter vannforskriften § 12 bokstav b (samfunnsnytte vs. tap av miljøkvalitet) vises det til vedtakets **kapittel 7** U1 1710
- I omtalen av «fordelene for samfunnet» i kap. 7 vises det til: U1 1718
 - **Vedtaket kap. 6 og** (U 1715)
 - **Miljødirektoratets anbefaling kapittel 4** (U1 1567)
- Vedtakets kapittel 6 fremhever U1 1714-16
 - A) De fremtidige inntektene fra gruvevirksomheten
 - B) Sysselsetting
 - C) Engebø-produksjonen vil kunne dekke deler av etterspørselen etter rutil på verdensmarkedet i mange år
 - D) Stor positiv effekt for bosettingen lokalt, ikke minst i Naustdal

(3) Suppleres av Miljødirektoratets anbefaling kapittel 4

REGJERINGSADVOKATEN

Opplysninger som supplerer verdensmarkedets behov for rutil og Engebø-forekomstens rolle i å dekke deler av dette

U1 1567

- Rutilmengder tilsvarende 20 % av verdens totale produksjon
- Forekomst av internasjonal betydning
- Bidra til å sikre tilgang på pigmentråstoff **til det europeiske markedet** hvor rutil i dag i stor grad blir importert fra land utenfor kontinentet
- Benyttes til produksjon av **pigment** og **titanmetall**

Opplysninger om mulige nye næringer/virksomhet

- Gi godt utgangspunkt for mulig produksjon av titanmetall i Norge
- Kunne gi avledet virksomhet i lokalmiljøet

Opplysninger om bl.a. inntekt for samfunnet, fordelingsvirkninger, sysselsetting

(U1 1568-1572)

7.5 Engebø-produksjonens betydning for mineraltilgangshensynet som tema i øvrige saksdokumenter eller andre steder før utslippstillatelsen ble gitt i 2015/16

7.5.1 Innledning

Vist til flere av disse dokumentene i kgl. res. 2025 pkt. 2.3.2 og 2.3.3

7.5.2 Vedtak fra Statens næringsfond 2. des. 1998

Vedtak 2. des. 1998 (bedriftsutviklingstilskudd)

U1 13

- Sml. Titania/ilmenitt – bedre til titanmetall, mer miljøvennlig, bedre driftsøkonomi
- Prosjekt som i betydelig grad vil bidra til økt verdiskapning innenfor mineralbasert industri

U1 15/16/20

U1 20

7.5.3 Søknad om utslippstillatelse 8. aug. 2008

REGJERINGSADVOKATEN

NMs søknad 8. aug. 2008	U1 159
– Europa stor importør av råstoff til pigmentproduksjon – langsiktig rutilinndekning basis for stabile råstofforsyninger til europeiske produksjonsenheter	U1 174
– Høyverdige rutilforekomster betydning for titanmetallverdikjeder og mulige nye produksjonsenheter i Europa/Norge	U1 174
7.5.4 <i>Presentasjon NGU-dagene 6. februar 2009</i>	(U1 339)
Titan: bruksområder, viktig internasjonal ressurs, titanmetall, bærekraftig tilgang på strategisk viktige ressurser til Europa	(U1 343, 344, 356, 357)
7.5.5 <i>Reguleringsplan med KU, vedtatt Naustdal og Askvoll kommune, mai 2011</i>	U1 704
Jf. punkt 7.2 over om betydningen av KMDs godkjenning av reguleringsplanen i 2015	
Sammendrag (europeisk pigmentindustri, fortrinn fremfor bl.a. ilmenitt, markedet for titanmetall i Europa og USA)	(U1 708)
«Begrunnelse for tiltaket»	U1 715-716
– Pigment (bl.a. maling, plast, papir, medisin, næringsmidler) og titanmetall (bl.a. luftfart, industriprosesser)	
– Godt utgangspunkt for mulig produksjon av titanmetall i Norge + norsk kompetanseklynge	
– Europa har stort underskudd på råstoff til pigmentproduksjon	
– Markedet for titanmetall i vekst – vil forplante seg bakover i kjeden til høyverdige rutilforekomster	
– Fordelaktige egenskaper ved forekomsten (renhetsgrad, svært lite radioaktive mineraler)	
«Forekomsten»	U1 716-717

REGJERINGSADVOKATEN

- Unik ressurs i verdenssammenheng
- Planlagt produksjonsnivå: tilsvarende 20 % av verdens totale rutilproduksjon; forekomst av internasjonal betydning
- Bidra til å sikre tilgang på pigmentråstoff til det europeiske markedet (i dag i stor grad import)

7.5.6 NFDs brev til KLD 2. apr. 2012 (tilråding innsigelsessaken)

U1 1094

NFD – fagdepartementet for mineraler – tilrår at kommunens reguleringsplan godkjennes etter en samlet vurdering, bl.a. pga.:

U1 1095

- Økt verdiskapning og bosetting, samt grunnlag for nye industriprosjekter i området
- Stadig nye anvendelsesområder for rutil, stor etterspørselsvekst de senere årene
- 30 % av global produksjon av titanråstoff forbrukes i Europa, mesteparten importeres, Norge og Ukraina eneste produsenter av titanråstoff i Europa som har ressurser av betydning
- Forekomsten vil tilsvare 20 % av verdens totale produksjon – internasjonal betydning
- Bidra til å sikre tilgang på pigmentråstoff til det europeiske markedet
- Betydelig fortrinn sammenlignet med eksisterende produksjon av rutil (svært lite radioaktive mineraler)

7.5.7 Regjeringens mineralstrategi 2013, publisert samme dag som pressemelding om Engebø-prosjektet

U1 1289/1291

- Mål: Verdiskapende og lønnsom mineralnæring med god vekstkraft

U1 1298

REGJERINGSADVOKATEN

– Stabil tilgang på mineraler forutsetning for økonomisk vekst. Stor utfordring for europeisk industri. EUs råvareinitiativ fra 2008 mv.	U1 1302-1303
– Norge og norsk næringsliv tjent med et velfungerende globalt marked	U1 1319
– Økt produksjon i Norge bidrag til verdens behov for stabil tilgang på ressurser, inkl. Europas ressurstilgang	U1 1319
– Titan fra Engebøfjellet fremhevet som forekomst av nasjonal betydning	U1 1321
– Kapitalintensiv virksomhet, lang tid fra oppstart til inntekter, behov for seriøse int. aktører	U1 1329
7.5.8 <i>NMs brev til flere departementer 9. okt. 2014</i>	<i>U1 1408</i>
Brev om prosjektets betydning for Norges konkurransekraft	
– Ikke direkte konkurranse mellom rutil og ilmenitt som titanråstoff	U1 1409
– Produksjonen fra Engebø ventes primært å bli solgt til industrielle kunder i Europa	U1 1410
– Underdekning av titanråstoff i Europa	U1 1410
– Konkret initiativ i tråd med Regjeringens politiske plattform	U1 1410
7.5.9 <i>Direktoratet for mineralforvaltnings uttalelse i innsigelsessaken 29. okt. 2014</i>	<i>U1 1440</i>
– Mange egenskaper som gjør at det er en etterspurt vare på det internasjonale markedet, bl.a. til medisinske forhold	U1 1442
– Utvinning vil gi stor verdiskapning og store positive lokale og regionale ringvirkninger i form av stabile arbeidsplasser.	U1 1442

REGJERINGSADVOKATEN

- Nasjonalt vil utfallet for prosjektet ha betydning for fremtidige investeringer i mineralnæringen i Norge

U1 1442

7.5.10 *Klassifisert av NGU som forekomst av «internasjonal betydning»*

- Klassifisert 11. mai 2015
- Kriterier etablert i 2014 – «signifikant bidrag til internasjonale behov»

U2 2383

U1 1475-76/78

7.5.11 *NFDs brev til KLD og KDD i innsigelsessaken 30. jan. 2015*

U1 1481

- Redegjørelse for «deler av faktagrunnlaget» for KMD i innsigelsessaken
- Bekrefter i stor grad opplysningene gitt av NM i søknad/KU/brev 9. okt. 2014

7.5.12 *NFDs pressemelding 17. april 2015*

U1 1676

Pressemelding samme dag som KMDs godkjenning av reguleringsplan

- «flere ben å stå på»
- «hente ut verdifulle mineraler, som brukes i alt fra tannkrem til maling og som metall i fly og sportsutstyr»
- «Mineralnæringen kan være en motor for økt aktivitet og flere arbeidsplasser i distriktene»

7.5.13 *NRKs artikkel 24. april 2015*

U1 1679

Intervju statsminister og KLD-min)

- «Arbeidsplassar veg tyngst»
- «Rutil trengst for å lage titanmetall som brukast i elbilar og produkt som vi treng i det fremtidige samfunnet»

REGJERINGSADVOKATEN

8 OMTALE AV OPI-RELEVANTE FORHOLD IFM. SENERE VEDTAK

8.1 Bakgrunn

Ingen foranledning for å utdype mineraltilgangshensynet

- Ikke tema i omgjøringsbegjæringer/nye søknader
- ESA hadde i mellomtiden ikke funnet grunnlag for kritikk
 - ESA 18. jan. 2017 (creation of employment and the generation of income) U1 1930/1934
 - ESA 16. juli 2021 ("employment and financial gain to society is not excluded" som OPI) U1 2962

8.2 Beslutning om å ikke omgjøre – 2020

Miljødirektoratets avslag på begjæring om omgjøring 26. juni 2020 (U1 2420)

- Avgrenset til to spørsmål om faktum på vedtakstidspunktet og endrede omstendigheter
- Vilkåret om OPI i vanndirektivet/vannforskriften ikke direkte tema og ingen nærmere vurdering av vilkåret

Ikke påberopt tvistegenstand, problematisert a.p. prosesskriv 3. juni 2025, statens svar (U3 13/27)

8.3 Revidert forurensningstillatelse 2021 (endring av vilkår om bruk av prosesskemikalier)

Søknad om endring av prosesskemikalier 10. juni 2020 (U1 2390)

Miljødirektoratets vedtak 18. jan. 2021 (U1 2684)

- Klageoversendelse 7. juni 2021: (hele saken ikke oppe til ny vurdering) (U1 2937)

Klima- og miljødepartementets klagevedtak 23. nov. 2021 U1 3022/3024

REGJERINGSADVOKATEN

8.4 Driftskonsesjonsvedtaket i 2022

Søknad om driftskonsesjon 1. feb. 2019	U1 2284
– Kortreist titanråstoff til industrien i Europa som i dag er avhengig av oversjøisk import	U1 2357
– Kun Ukraina som produserer rutil i Europa	U1 2357
– Granat – bruksområder, ingen eksisterende produsenter av betydning i Europa	U1 2358
Direktoratet for mineralforvaltnings vedtak 16. juni 2020	U1 2392
– Tiltakets betydning for verdiskaping og næringsutvikling • DMFs vurdering: «Viktig å utvinne viktige mineraler som samfunnet har behov for»	U1 2409
– Miljømessige konsekvenser av sjødeponiet: Ikke dobbel behandling – legger til grunn vurderinger foretatt ifm. reguleringsplan	U1 2411-14 (jf. 2392)
Miljødirektoratets vurdering av deler av klagen 9. des. 2021	(U1 3031)
<u>NFDs klagevedtak 6. mai 2022</u>	U1 3040
– Klagen ikke tatt til følge	
– Miljøkonsekvenser av sjødeponiet: viser tilbake til grundige vurderinger ifm. reguleringsplan og utslippstillatelse, samt vurderingene i 2020 og 2021	U1 3056
– Jf. også pressemelding samme dag • Grønne skiftet avhenger av tilgangen til mineraler og Norge bør ha som ambisjon å utvikle verdens mest bærekraftige mineralnæring	U1 3066

REGJERINGSADVOKATEN

8.5 Revidert forurensningstillatelse og godkjent avfallshåndteringsplan 2023

Søknad – avfallshåndteringsplan 5. juli 2022

Revidert avfallshåndteringsplan 26. mars 2023

U2 528/555

- Rutil det reneste og best betalte titanråstoffet i verdensmarkedet
- Brukes hovedsakelig til produksjon av titandioksid (hvitpigment i maling mv, også i solceller, vindu, luftrensning)
- Spesielt egnet til produksjon av titanmetall pga lavt innhold av radioaktive elementer (fly, romfart, offshore-installasjoner, implantat)
- **Ca. halvparten av rutilproduksjonen fra Engebø er beregnet til bruk i produksjon av titanmetall**
- Inngått avtaksavtaler for hele produksjonen av rutil med erfarne aktører innen rutilmarkedet i Europa og Japan

- Granat – bruksområder og avtaksavtale

U2 555-557

Tilleggsinformasjon 24. april 2023

(U2 666)

Miljødirektoratets vedtak 23. juni 2023

U2 934

- Godkjenner avfallshåndteringsplanen
- Endrer vilkår i utslippstillatelsen, bl.a. reduserer totalt tillatt avgangsmengde til sjødeponi fra 250 til 170 millioner tonn (basert på tallgrunnlaget i avfallshåndteringsplanen)
- Uttaler at Miljødirektoratets anbefaling til KLD 13. feb. 2015 var at bl.a. hensynet til verdiskapning, sysselsetting, fordelingsvirkninger **og tilgang til mineraler i Norge og** Europa tilsa at vilkårene i bl.a. vannforskriften § 12 var oppfylt

REGJERINGSADVOKATEN

- Vurderingen «står ved lag» også etter den innsendte avfallshåndteringsplanens oppdaterte tall om estimert uttak

Ikke påklaget

9 ØVRIG SAMFUNNSNYTTE AV ENGEBØ-PRODUKSJONEN

9.1 Overgang fra hensynet til mineraltilgang og til øvrig samfunnsnytte av Engebø-produksjonen

- Ikke vanntette skott – heller ikke i EU-retten
- NOU 2024: 7 Norge og EØS: Utvikling og erfaringer (J 439-440/421)
 - Næringspolitikken kobles til handelspolitikk, sikkerhetspolitikk og klimapolitikk
 - Næringspolitikk og distriktspolitik er tett sammenvevd

9.2 Kunnskapsgrunnlaget for sakene om forurensningstillatelse og driftskonsesjon

- Miljødirektoratets anbefaling 2. feb 2015 s. 68 U1 1567
- Direktoratet for mineralforvaltnings vedtak 17. juni 2020 U1 2393 (2408)
 - Viser til søknaden og høringsuttalelser, tidligere utredninger og at prosjektet utvikles over tid
- Ikke ytterligere eller endret kunnskapsgrunnlag om samfunnsnytte for avgjørelsene i 2021, 2022, 2023 og 2025

9.3 Generelt om gruvedrift og rurale strøk

- Nettavisen 2. november 2011 «Her er det gjemt 100 milliarder» U1 850
- Mineralstrategi 2013 U1 1291/1294

REGJERINGSADVOKATEN

- Meld. St. 27 (2022-2023) *Eit godt liv i heile Noreg – distriktpolitikk for framtida* s. 9 og 65

J 216

Mange av kommunane med høgast prosentdel eldre finn ein i distrikta. For å sikre god livskvalitet og tenestetilbod for dei som bur i distrikta, handlar det både om å leggje til rette for netto tilflytting og om korleis ein kan planleggje for å sikre gode tenester i område med spreidd busetnad.

- Mineralstrategi 2023

(U2 900)

- Pressemelding fra NFD 17. april 2015

U1 1676 (1677)

Mineralnæringen kan være en motor for økt aktivitet og flere arbeidsplasser i distriktene.

- Sml. utflytting av statlige arbeidsplasser, kamp om sykehuslokalisering mv.: Gruvedrift må skje der mineralressursen er

9.4 Kort om kommunene som er mest påvirket av Engebø-produksjonen

- Naustdal til 1.1.2020 – 2840 innb. i 2016

- Heru. Vevring - ca. 300 innb. (rett vest for Engebø-fjellet)

(U2 539)

- Heru. kommunesenteret Naustdal – ca. 2000 innb (20 km unna Engebø)

(U2 539)

- Inkl. på «regionalstøttekartet», jf Forskrift om virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte og regional transportstøtte FOR-2014-06-17-807 § 3

(J 186)

- Askvoll – 3023 innb. i 2016 – deler av deponiet innen kommunegrensen

- Inkl. på «regionalstøttekartet» -

- LB-2022-130868 Boplikt

Etter lagmannsrettens syn er situasjonen i Askvoll kommune i kjerneområdet for lovens formål om å

REGJERINGSADVOKATEN

ivareta bosetting, og dermed for når boplikt i utgangspunktet kan pålegges.

- Sunnfjord distrikt: Askvoll, Fjaler, Sunnfjord og deler av Kinn og Bremanger
 - Sunnfjord *kommune* fra 1.1 2020: Førde, Jølster, Gaular og Naustdal slått sammen
 - Inkl. på «regionalstøttekartet», jf Forskrift om virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte FOR-2021-12-14-3661 § 3
 - ESA har 17. des 2021 godkjent distriktsrettet *driftsstøtte*, i form av reduisert arbeidsgiveravgift 2022-2027 for bl.a. tidligere Naustdal (tidligere godkjent i 2007 og 2013)

J 422

9.5 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (forløper til Innovasjon Norge) vurdering av Engebø-produksjon

- Vedtak fra IK-utvalget i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond med innstilling 14. jan 1998

U1 13

Naustdal er en liten landbrukskommune med negativ utvikling målt i antall innbyggere.

- Brev fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond til Conoco om innvilget tilskudd 12. feb 1998

(U1 22)

9.6 Oppslutningen om tiltaket lokalt vektlagt av statlige myndigheter

- Reguleringsplan – prosess i Naustdal og Askvoll
 - Planprogram vedtatt 15. nov 2007
 - Utkast fra Nordic Mining 31. mai 2009
 - Vedtak Naustdal 11. mai 2011

(U1 149)

(U1 409)

U1 640

REGJERINGSADVOKATEN

- Sk. «Innsigelse» fra Fiskeridirektoratet region vest
 - Dvs. mekling og ev. behandling i departementet
- Andre myndigheter **tilrår godkjenning** av reguleringsplanen:
 - Dav. Fylkesmann 23. juni 2011 (U1 842-845)
 - Dav. Nærings- og handelsdepartementet 2. apr 2012 (U1 1094)
 - Legger «stor vekt på lokal oppslutning» om gruvedrift i Engebøfjellet med deponering av masser i Førdefjorden U1 1095
 - Direktoratet for mineralforvaltning 29. okt 2014 U1 1440
 - Viser til store positive lokale og regionale ringvirkninger i form av «*stabile arbeidsplasser*» (og betydning for fremtidige investeringer i mineralnæringen i Norge) U1 1442
- Brev fra kommunene og fylkeskommunen 30. okt 2014 – anmoder om *avklaring* U1 1444
 - Sak siden 2007: Reguleringsplan godkjent med stort flertall, og «omsøkt sjøareal er ideelt for deponering av avgangsmasse»
- Kommunaldepartementets vedtak 17. apr 2015 (U1 1658)
 - Vektlegger kommunene sitt ønske om å legge til rette for verdiskapning og arbeidsplasser U1 1668
- Kommunaldepartementets pressemelding 17. apr 2015 U1 1670

«..viktig å utnytte gode mineralforekomster og legge til rette for nye, langsiktige arbeidsplasser og verdiskapning i området.»

REGJERINGSADVOKATEN

9.7 Bosetning og befolkningsutvikling

- NIBR «Samfunnsmessige konsekvenser av forslag om mineraluttak i Engebøfjellet i Naustdal kommune», 2009 U1 589
 - Fallende innbyggertall i Naustdal: (ned 68 personer siden år 2000, SSB)
 - Stor positiv konsekvens for bosetting lokalt
- Reguleringsplan Naustdal 11. mai 2011 U1 640 (654)
 - Ca 170 arbeidsplasser
 - Svært positivt for bosetting, forutsatt tilgjengelighet av attraktive boliger
 - Forventet fall i skole og barnehage på hhv. 50 og 30 barn
- Sintef: «Økonomiske ringvirkninger av mineralbrudd i Engebøfjellet» 31. januar 2013 (U1 1185)
 - Befolkningsutvikling i Engebøfjellregionen - 1990 til 2030 U1 1225 flg.
 - Naustdal 1990-2011: Jevn, men aldrende befolkning U1 1228
 - Askvoll 1990-2011: Svakest utvikling i regionen og markert aldrende befolkning U1 1229
 - Sterk vekst i +67 år i hele regionen – SinteFs vurdering: U1 1232
- ..svært viktig for regionen å kunne oppnå vekst i sysselsettingen for å få en bedre balanse i forhold til denne eldrebølgen som vil komme.*
 - Naustdal: +67 år øker fra 375 i dag per til ca. 625 i 2030
- Miljødirektoratets anbefaling 2. februar 2015 s. 68 U1 1567
 - Gjengir NIBR U1 1570

REGJERINGSADVOKATEN

- Mdirs vurdering U1 1571/1572
 - En stor positiv effekt for bosettingen «lokalt» (dvs. flere kommuner enn tidligere Naustdal kommune)
 - Naustdal kommune trekkes frem («ikke minst»), og langvarig svakt fallende befolkningsutvikling bemerkes
 - Miljødepartementets vedtak 5. juni 2015 og Kgl. res 19. februar 2023 (U1 1691 og 1762)
 - Trekker frem «stor positiv effekt for bosetningen lokalt»
 - Kgl. res 23. mai 2025 s. 6 U2 2228
- Etter departementets syn var det et allment behov for økt tilflytting og bosetting i området, som sysselsettingen virksomheten bidrar til.*

9.8 Inntekter fra prosjektet

- Omtale i Miljødirektoratets anbefaling 2. feb 2015 s. 69 U1 1568
- Netto nåverdi før skatt estimert til omkring 3,9 mrd. kr U1 1568
- Betydelige skatteinntekter for kommune, fylkeskommune og staten U1 1569
- Mdirs vurdering U1 1571

9.9 Sysselsetting, ringvirkninger og utvikling

- Søknad om utslippstillatelse 2008 U1 214-215
- Sintef: «Økonomiske ringvirkninger av mineralbrudd i Engebøfjellet» 31. januar 2013 (U1 1185)
- Anslag over ringvirkningene basert på erfaringsmateriale fra tilsvarende virksomheter i Norge (Titania mv.)

REGJERINGSADVOKATEN

- Omtale i Miljødirektoratets anbefaling 2. feb 2015 s. 71-73 (U1 1570-1572)
 - 170 sysselsatt av Nordic Mining
 - 250-300 ansatte i Engebø-fjellregionen (3 år etter prosjektoppstart i 2014) og deretter øke U1 1196
 - 147 ekstra ansatte i Sogn og Fjordane/Hordaland
 - For hele Norge er ringvirkningseffekten anslått til 328 ekstra sysselsatte i 2017 -> totalt 500 nye arbeidsplasser
- Miljødepartementets vedtak s. 25 (U1 1715)
- Kgl.res. 19. feb 2016 s. 11-12 U1 1772-73
 - Økt sysselsetting i et langsiktig perspektiv
 - Økt inntekt og sysselsetting som «vesentlig betydning» lokalt
 - Stor positiv effekt for bosettingen lokalt
- Innst. 252 S (2017-2018): forslag om ny behandling etter Nordic Minings Prefeasibility Study 2017 «vedtas ikke» (J 193)
 - Dav. statsråd Ola Elvestuen viste til at justerte tall for bl.a. arbeidsplasser ikke ga grunnlag for ny vurdering (J 194)
- Søknad om driftskonsesjon 1. feb 2019 punkt 9 U1 2356
 - Direkte sysselsetting av 106 personer. I tillegg vil det bli behov for ulik innleid arbeidskraft
 - Kommunale inntekter
 - Næringsutvikling i lokalsamfunnet og regionen
- DMF vedtak om driftskonsesjon 17. juni 2020 U1 2392 (2410)
- NFDs vedtak 6. mai 2022 U1 3040

REGJERINGSADVOKATEN

- Miljødirektoratets reviderte tillatelse 23. juni 2023 s. 2

U2 935

- Bl.a. hensynet til verdiskaping, sysselsetting, fordelingsvirkninger trekkes frem
- Direktoratets avveining og vurdering opprettholdes etter «oppdaterte tall om estimert uttak»

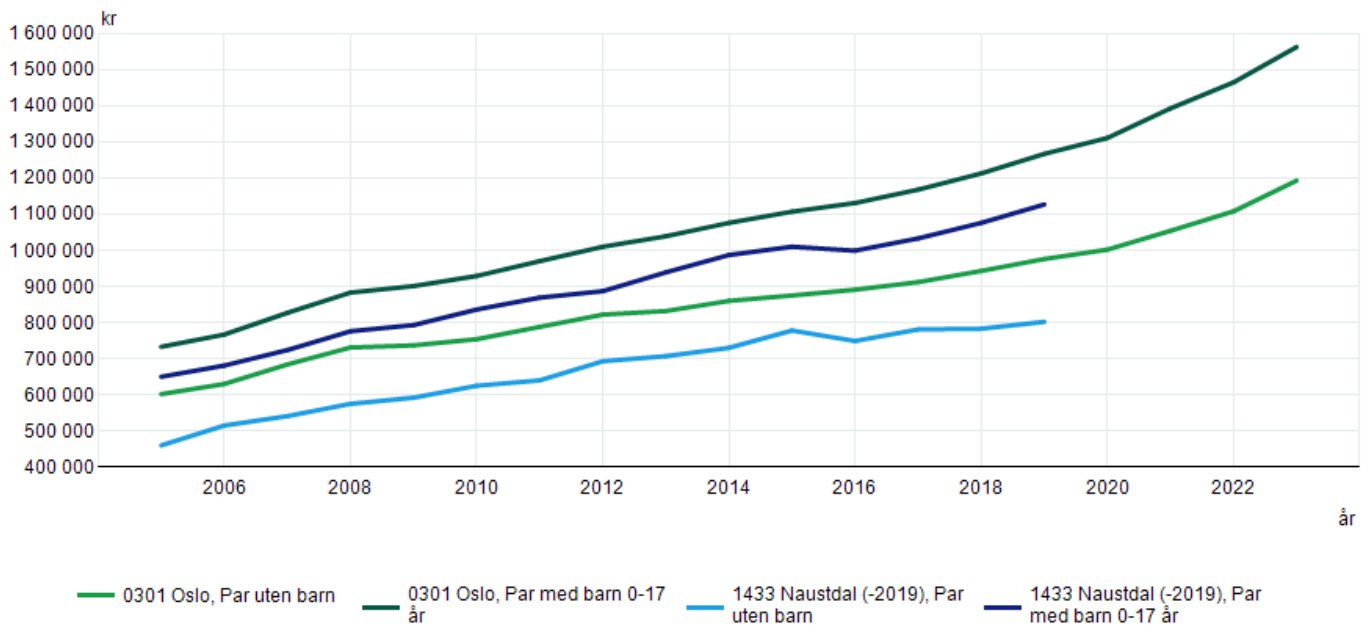
- Kgl.res 23. mai 2025 s. 5-6

(U2 2227)

9.10 Andre merknader til organisasjonenes bevisførsel

- Disp s. 21-22 «inntektsnivået i Naustdal, Sunnfjord og Oslo»: misvisende pga. høyt antall «aleneboende» i Oslo
 - For par ligger Oslo høyere:

06944: Inntekt for husholdninger, etter region, husholdningstype og år. Samlet inntekt, median (kr).

- PWC-rapport 15. april 2015

U1 1612 flg.

- Folketallsutviklingen må ses i lys av utviklingen i Førde (utpekt som vekstsenter, får statlige arbeidsplasser og forbedret infrastruktur)

10 PÅSTAND

U3 7 OG 8

Prinsipalt:

- 1. Saken heves.*
- 2. Staten tilkjennes sakskostnader for tingretten og lagmannsretten.*

Subsidiært:

- 1. Anken forkastes.*
- 2. Staten tilkjennes sakskostnader for lagmannsretten.*